

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук

Габрієляна Артура Володимировича

на дисертаційну роботу Бойка Костянтина Сергійовича

«ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ГІБРИДНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ
ПОЄДНАННІ ШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ ТА ВАД АОРТАЛЬНОГО
КЛАПАНА»

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.198

Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що утворена наказом

від 11.09.2024 (протокол № 7)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член-кореспондент
НАМН України, доктор медичних наук, професор

Актуальність теми дисертації

На сьогодні, ішемічна хвороба серця (ІХС) та стеноз аортального клапан (АС) мають спільні патофізіологічні механізми та фактори ризику. Більше того, поширеність ІХС зростає серед літніх пацієнтів із тяжким АС, оскільки прогресування хвороби тісно пов'язане з віком як для ІХС, так і для АС. Ці фактори сприяють частому співіснуванню ІХС і АС. Пацієнти з супутнім АС та ІХС характеризуються вищими вихідними профілями ризику з більшою кількістю супутніх захворювань порівняно з пацієнтами з ізольованим АС.

За даними ряду досліджень наявність ІХС асоціюється з погіршенням короткострокових і віддалених результатів у пацієнтів з АС, яким

проводять протезування аортального клапана. Збільшення тривалості штучного кровообігу та перехресного перетискання аорти у літніх людей залишається істотним фактором ризику розвитку післяопераційних ускладнень.

Зважаючи на те, що хірургічне ПАК та АКШ вважалися кращим варіантом лікування для пацієнтів із супутнім АС та ІХС, черезшкірні коронарні втручання проводилися доволі рідко у цій популяції. Таким чином, аналіз ефективності застосування ЧКВ у пацієнтів із тяжким АС та ІХС потребує подальших досліджень.

Покази та відбір пацієнтів для проведення гібридних процедур все ще тривають, що обумовлено відсутністю рандомізованих клінічних випробувань. Загалом доступні дослідження демонструють можливість використання гібридного підходу до лікування АС та ІХС із поетапним або одноразовим ЧКВ та ПАК, однак залишається ряд обмежень. Важливим питанням є час виконання процедур. Подальші дослідження, у тому числі рандомізовані, необхідні для з'ясування клінічної користі цієї стратегії лікування, особливо щодо аналізу віддаленого виживання та якості життя, пов'язаної зі здоров'ям.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної планової ініціативно пошуково-дослідної роботи кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин» (термін виконання: 2021–2025 рр., № державної реєстрації: 0121U113336), власне дослідження стало одним з фрагментів даної науково-дослідної роботи.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

При реалізації наукового дослідження автором доповнено дані щодо особливостей клінічного перебігу пацієнтів з поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана залежно від вибору методу реваскуляризації міокарда.

Автором було запропоновано критерії вибору методу реваскуляризації міокарда залежно від клінічно-функціонального стану пацієнтів з поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана

Здобувачем виявлено предиктори розвитку несприятливих серцево-судинних і церебральних подій при хірургічному лікуванні у пацієнтів з поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана

Дослідником науково доведено ефективність виконання гібридних операцій у пацієнтів при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана на основі оцінки якості життя

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертантом була розроблена критерії вибору методу реваскуляризації міокарду, виявлено предиктори розвитку несприятливих серцево-судинних та церебральних подій, науково обґрунтовано проведення гібридних операцій при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана.

Практичне значення одержаних результатів

Запропонований автором алгоритм критеріїв вибору методу реваскуляризації міокарда у пацієнтів з поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана допомогло зменшити частоту післяопераційних ускладнень та смертності, скоротити терміни госпіталізації та реабілітації в після операційному періоді.

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дослідження виконано у Державній установі «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, яка є клінічною базою кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, що дозволило автору відібрати необхідних пацієнтів для дослідження. Загалом, у роботі проаналізована вибірка обсягом 130 спостережень, причому частота пропущених ознак складала менше 1%. Розмір вибірки, зібрані дані та методи статистичного дослідження, які використовувалися у роботі, дозволили адекватно оцінити результати дослідження для належного виконання завдань та досягнення мети роботи.

Повнота викладення матеріалів в опублікованих наукових працях

За темою дисертації опубліковано 3 наукових публікації: з них 1 стаття, що входить до наукометричної бази Scopus (Q4); 2 статті у спеціалізованих фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України.

В опублікованих матеріалах повною мірою відображаються всі розділи рецензованої роботи.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

Дисертація написана правильною літературною мовою, наявні поодинокі орфографічні помилки, які не впливають на загальне позитивне враження від цієї наукової роботи. Виникли деякі дискусійні запитання, які в цілому не зменшують цінність представленої дисертаційної роботи:

- 1) Як Ви вважаєте, якщо у пацієнта є прояви ниркової недостатності який метод ревакуляризації йому більше показаний?

- 2) Знижена фракція викиду (менш 40%) у пацієнтів з поєднаним ураженням коронарних артерій та аортальною вадою - це є показ до операції чи стентування?

Практичне втілення результатів дисертації

Результати дослідження впроваджені у клінічну практику у Державній установі «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України». Крім того, результати роботи використовуються у навчальному процесі кафедри кардіохірургії, рентгеноендоваскулярних та екстракорпоральних технологій НУОЗ України імені П.Л. Шупика.

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

В цілому необхідно зазначити, що дисертаційна робота Бойка Костянтина Сергійовича повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 19.08.2015 р. № 40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з наступним присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Завідуючий відділом трансплантації та хірургії ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О.О. Шалімова» НАМН України
доктор медичних наук

А.В. Габріелян